Universitätsbibliothek Paderborn

De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Vtrum ne ratione temporis licitum sit cambij pretium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

enim vniuerſim poteſt pro pretio fieri. Et
quo fit labores & reliqua omnia eſſe acci-
dentia, quæ rei naturam quantum ad vſu
Primũ ræ labem non variant. Accidentarium in-
corollarium. quam eſt, quod cum labore aut ſine labore
autem cum meo commodo aut incomo-
do vicibus meis fungar, ſiue pecuniam ali-
bi numeratam habeam ſiue tantam fidem
apud aliquem, qui pro me reſpondeat, dũ
tamen id pro te faciam quod eſt æſt mabi
le pecunia. Nam in his induſtria plurimũ
Secũdũ. valet. Sequitur deinde non ſolũ illis, ſi qui
eſſent per Republicam ad hoc munus con
ſcripti, verum & quibuſcunque priuatis cã
bium hoc iure naturæ permitti, niſi forte
ciuili lege eſſet interdictum. Hoc inde pa-
ter, quod res ipſa genere ſuo eſt licita & pre
tio æſtimabilis. Quin vero nulli ſunt per
rempublicam ad hoc deputati, ſed quibuſ
cunque mercatoribus in vſu eſt hoc modo
cambire. Hoc autem ad rem maxime im-
præſentiarum pertinens, admonito opus
eſt, quod vbi pecuniæ tranſmiſſio re vera
non fit, ſed fingitur, vafra eſt. Eſt, verbi gra
Documentũ. tia illuſtrium quiſpiam numis in Hiſpa-
nia egens, conuenit mercatorem qui ſibi
mutuato auro ſuccurrat, renuit ille, offert
tamen hic vt ſibi in Flandria rependat.
Arbitrantur ergo mercatores & campſo-
res, quibus nos eſt tanta ſuæ ſalutis cura
(nam qui timoratæ ſunt conſcientiæ, non
ſe huiuſmodi impoſturis contaminant) ar
bitrantur inquam huiuſmodi contractus
non eſſe illicitos. Aiunt enim, Ego qui hic
pecuniam confero recepturus in Flandria
illam cogito inde huc iſti traducere, cuius
idcirco pretium recipio, cum tamen re ve
ra nobilis ille neque vllam habeat in Flan
dria pecuniam, neque huc eam ſomniet af
ferre, ſed ſuę hic prouidere neceſſitati. Aiũt
tamen campſores nihil ſua referre, neque
illis ſtudium incumbere, an alij pecuniam
habeant necne. Attamen nullo prorſus fu-
co incruſtare poſſunt cambia iſta, quin ſint
manifeſte vſuraria. Quoniam fundamen-
tum iuſtitiæ huius contractus, de quo in
præſentia tractamus, non eſt aliud, quam
quod re vera fiat pecunię tranſmiſſio, alias
apertum eſt mutuum, atque adeo quid-
quid vltra ſortem percipitur, extorquetur
ratione temporis, Alius aut clypeus, quo
ſe protegunt, eo eſt iniquior, quo putant il
lo figmento omni ſcientem Deum fallere.
Petunt enim ab illis, qui pecuniam reci-
piunt, literas in Flandriam, qui quidem
eas exhibent, diriguntque ad ipſos mini-
ſtros eorundem campſorum, ac ſi illi pecu
niam ipſorum nobilium haberent, qui
quidem miniſtri tanquam eorum factores
poſtea remittunt. Metinam ſub nouo fœ-
nore, cum tamen re vera eiuſmodi cõfictæ
miſſiones ac remiſſiones non niſi expectan
do tempori inſeruiant, ac perinde exaugẽ-
do fœnori ad exuggendam debitorũ ſub-
ſtantiam: Et re vera ſi hæc non eſſet vſura,
licet etiam quibuſcunque priuatis qui nul
lam exercent negotiationem, neque alibi
pecuniam habent eodem quoque modo
contrahere. Nolo tibi mutuare, ſed tamen
numerabo tibi hic, vt tu mihi renumeres
in Flandria tali pretio. Satis ergo homines
ducant hominum illuſores eſſe ne ſint e-
tiam Dei. Adde, quod pecuniæ tranmiſſio
eſſe debet non ad quencunque proximum
locum, vt ſi a Metina ad alteram Metinam
vel Toletum fingatur tranſmitti. Nam tra
ductio quæ fit intra regnum non eſt pre-
tio digna, ſed expectati temporis palliatio.
De quo inferius latius. Ad primum igi- Ad primũ arg.
tur argumentum, reſpondetur, quod in
hoc genus cambio nullatenus iuſtitiæ æ-
quitas violatur, redditur nanque pecunia
eadem vel æqualis receptæ, ſed pretium
inſuper traductionis. Ad ſecundum vero Ad ſecundum arg.
iam reſponſum eſt, non eſſe prorſus mu-
tuum, immo maiorem habet depoſitionis
formam. Collocat enim iſte pecuniam
ſuam hic apud iſtum, vt eam vſque ad aliũ
locum deferat.

ARTICVLVS II.

Vtrum ratione temporis licitum ſit cambij pretium.

NEgatiua reſponſio huius quæſtio-
nis ſatis eſt ſuperiori libro demon-
ſtrata. Attamen nõ modo quia in
præſentia dicendorum fundamentum eſt
verum quia multi aliter ſentire videntur,
operæpretium fuit, hic rurſum in diſputa-
tionem repetere. Arguitur ergo a parte Primi argu.
affirmatiua. Dictum eſt ſuperiori libro,
licere pro mutuandi obligatione merce-
dem recipere, nam alia obligatio eſt æſti-
mabilis pecunia, cambium autem ratio-
ne temporis nihil aliud eſt, quam quod-

dam genus mutui, quod apparet emolumentum afferre mercatoribus ipſis, atque adeo recipere pro illo publico munere, licitum eſt, pretium. Accedit quod multos labores campſores inſumunt, expenſaſque faciunt, & ſupra hęc omnia lucrum etiam eis ceſſat, quod ex illa pecunia mercaturam exercendo poſſent conquirere, horum ergo cauſſa poſſe videntur, habita ratione temporis, quo ſua carent pecunia, aliquid percipere. In contrarium autem eſt definitio naturalis iuris, quam ſuperiori libro mōſtrauimus, nempe aliquid pro vſu pecunię vltra eius ſubſtantiam recipere vſuram eſſe.

Argu. 2.

Reſponſio, vt modo dicebam, non poteſt non eſſe omnibus receptiſſima ad partem negatiuam. Quare vnica his ſufficiat concluſio, cambium ratione temporis neutiquam poteſt eſſe licitum, quippe quod manifeſtat habet rationem mutui, cuius ideo pretium apertam habet vſuræ iniquitatem. Quapropter demirandum eſt, doctores alias non infimi nominis huiuſmodi cambia nō reprobare, propter rationes, quas inter arguendum hac attulimus, videlicet propter labores, & ſumptus, & lucrum ceſſans. Enimuero vt labores & ſumptus in aliquam functionem impenſi mercede digni exiſtimentur, perſpiciendum prius eſt an functio ipſa & negotium genere ſuo & obiecto iuſtitiæ munus ſit, nam alias neque labores neque ſumptus vlla digni ſunt retributione, imò ſupplicio. Alioqui vniuerſos vſurarios haberemus excuſatos. Equis enim illorum eſt, qui in ſua exercenda arte labores non collocet & ſumptus? Quin vero latrones ipſi publici nonne improbas latrocinijs exercendis operas nauant? Igitur campſores cum mutuum indiſpenſabili iure naturæ & diuino reprobetur, ſi ratione temporis ex mutuo aliquid percipiunt, nullos labores aut ſumptus ſibi prætexere poſſunt, quorū de cauſſa mercedem recipiant. Sed aiunt artem eſſe reipublicæ neceſſariam, ob idque eſſe licitam. Ecce aliam fallaciam, prius enim ex natura rei perpendendum eſt, an negotiatio licita ſit quam aſſeratur eſſe neceſſaria, nam quod natura ſua non licet, ad nullum iuſtum finem eſſe poteſt neceſſarium peruerſa ergo illatio eſt, dum per hoc quod res ab aliquibus iudicetur neceſſaria, inferatur eſſe licitam. Sed obtendiculo, quod de lucro ceſſante adhibent, multo minus eorum valet vſuras fucare. Nam in primis ſi quod in ſuperiori libro non abſque magna probabilitate diſputauimus, veritatem habet, qui ſua ſponte, hoc eſt abſque vi & fraude ſuam a ſua induſtria alienat pecuniam, non poteſt ante motam ſolutionis de lucro ceſſante paciſci. At vero vt in ſententiam contrariæ opinionis ſubſcribamus, tamē in campſoribus nulla fingi poteſt cauſſa lucri ceſſantis vniuerſis enim confeſſio eſt, nemini licere lucrum ceſſans exigere, niſi qui expoſitam habet negotiationi pecuniam, a qua negotiatione alterius rogatu illam euellit. Campſores autem nulli alij negotiationi habent pecuniam expoſitam, ſed illi potius cambiendi muneri mancipatam, à nulla ergo licita negotiatione impediuntur. Nam etſi dicant ſe poſſe alia negotiandi forma lucrum conficere omnes doctores, lucri ceſſantis patroni conſentienter reclamabant. Aiunt quippe illam potentiam non ſatis eſſe ad petendum lucrum ceſſans, ſed requiri, quod ſit iam pecunia negotiationi deſtinata. Sed ait. Non ſolum campſores qui arti duntaxat numulariæ ſuam dedicarunt pecuniam, verum etiam alij mercatores licitis mercaturis vacantes, cambia faciunt, illi ergo poſſunt rationem habere lucri ceſſantis. Reſpondetur neque illis prorſus licere. Eiuſmodi nanque mercatores ſuam pecuniam minime cambiunt alibi percipiendam, niſi illam, quæ poſtquam ſuas emerunt merces, ſibi ſupereſt. Quin vero ſunt qui deſtinatam habent pecuniam mercaturis, atque aliam incundis cambijs. Adde, quod idem etiam mercator, qui alter. Metinæ pecuniam numerat, recipiendam in Flandria, ab altero etiam recipiat ibidem ſoluendam, prout ſibi videtur ex re ſua eſſe. Cum igitur cambia, negotiatio per ſe ſint ſecundum nullam opin. vlla poteſt haberi ratio lucri ceſſantis. Atqui hoc eſt, quod lectorem obſecro attentè hic præforibus perſpectum habent, vt legitime cambiorum diſputationem ingrediamur. Per hæc ergo, argumenta ſupra facta diluta reſtant.

Concluſio.

Ad ſecū di arg.

Scrupulus.

Solutio.